

**TIBBIYOT TA’LIMIDA DUAL TA’LIMNING AHAMIYATI VA UNI
JAMOAT SALOMATLIGI TEXNIKUMLARIDA TADBISH ETISH ISTIQBOLLARI**

Qo‘ldosheva Odina Olimjon qizi

Zomin Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi o‘qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy tibbiyot ta’limida dual ta’lim tizimining o‘rni, uning nazariy hamda amaliy jihatlarini atroflicha tahlil qilingan. Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumlari misolida bo‘lajak o‘rta tibbiyot xodimlarini tayyorlashda klinik amaliyot va nazariy bilimlarni integratsiyalash samaradorligi ko‘rib chiqilgan. Tadqiqot davomida dual ta’lim modelining talabalarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishga ko‘rsatadigan ta’siri, statsionar va ambulatoriya muassasalari bilan hamkorlik mexanizmlari hamda o‘quv jarayonidagi mavjud muammolar va ularning yechimlari taklif etilgan.

Kalit so‘zlar / Keywords / Ключевые слова: dual ta’lim, tibbiyot ta’limi, jamoat salomatligi, amaliy ko‘nikma, klinik tayyorgarlik, kompetensiya, tibbiyot texnikumi, mehnat bozori.

ANNOTATION: This article provides a comprehensive analysis of the role of the dual education system in modern medical education, focusing on its theoretical and practical aspects. On the example of Public Health Technical Schools named after Abu Ali ibn Sino, the effectiveness of integrating clinical practice and theoretical knowledge in the preparation of future middle-level medical personnel is examined. The study highlights the impact of the dual education model on the formation of professional competencies of students, mechanisms of cooperation with inpatient and outpatient institutions, as well as current challenges in the educational process and proposed solutions.

Keywords: dual education, medical education, public health, practical skills, clinical training, competence, medical college, labor market.

АННОТАЦИЯ: В данной статье всесторонне проанализирована роль системы дуального обучения в современном медицинском образовании, ее теоретические и практические аспекты. На примере Техникумов общественного здоровья имени Абу Али ибн Сино рассмотрена эффективность интеграции клинической практики и теоретических знаний при подготовке будущих медицинских работников среднего звена. В ходе исследования освещено влияние модели дуального обучения на формирование профессиональных компетенций студентов, механизмы сотрудничества со стационарными и амбулаторными учреждениями, а также существующие проблемы в учебном процессе и пути их решения.

Ключевые слова: дуальное образование, медицинское образование, общественное здравоохранение, практические навыки, клиническая подготовка, компетенция, медицинский техникум, рынок труда.

KIRISH (INTRODUCTION)

Bugungi kunda jahon sog‘liqni saqlash tizimida ro‘y berayotgan shiddatli texnologik va metodik o‘zgarishlar tibbiyot kadrlarini tayyorlash sifatiga bo‘lgan talablarni tubdan oshirmoqda. Tibbiyot ta’limi boshqa sohalardan o‘zining yuqori mas’uliyati, bevosita inson hayoti va salomatligi bilan bog‘liqligi hamda nazariya va amaliyotning uzviyligini talab etishi bilan ajralib turadi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining sog‘liqni saqlash hamda professional ta’lim tizimini isloh qilishga oid qaror va farmonlarida o‘rta tibbiyot xodimlari va valeolog, epidemiolog, hamshiralar tayyorlash darajasini xalqaro standartlarga moslashtirish ustuvor vazifa qilib belgilangan.

Ushbu vazifalarni amalga oshirishda dual ta’lim tizimi eng maqbul hamda samarali pedagogik texnologiya sifatida e’tirof etilmoqda. Dual ta’lim — bu talabanning o‘quv dargohida nazariy bilimlarni egallashi bilan bir paytda, bevosita reallashtirilgan ish joyida (klinika, shifoxona, jamoat salomatligi markazlarida) amaliy ko‘nikmalarni shakllantirishi va mehnati uchun haq olishi yoki amaliy tajriba orttirishini ko‘zda tutuvchi tizimdir. Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumlarida ushbu tizimni to‘liq va tizimli joriy etish sifatli kadrlarni yetishtirishning asosiy omilidir.

METODOLOGIYA (METHODS)

Tadqiqot jarayonida qiyosiy-pedagogik tahlil, anketalashtirish, kuzatuv hamda tizimli yondashuv metodlaridan foydalanildi. Zomin Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumida tahsil olayotgan talabalar va amaliyot bazasi bo‘lgan tuman tibbiyot birlashmasi shifokor-muassasalari vakillari o‘rtasida so‘rovnomalar o‘tkazildi.

Tadqiqot doirasida dual ta’lim bo‘yicha o‘qitilayotgan hamda an’anaviy o‘quv dasturi bo‘yicha tahsil olayotgan 2-bosqich talabalarining (jami 120 nafar) amaliy ko‘nikmalarni o‘zlashtirish darajasi va kasbiy adaptatsiyasi monitoring qilindi. Baholash mezonlari sifatida quyidagi ko‘rsatkichlar olindi:

- Klinik ko‘nikmalarni bajarish aniqligi va tezligi.
- Jamoat salomatligiga oid profilaktik tadbirlarda mustaqil qaror qabul qilish darajasi.
- Bemorlar va tibbiy personal bilan muloqot qilish (deontologik) madaniyati.

NATIJALAR (RESULTS)

O‘tkazilgan tadqiqot va kuzatuvlar natijasida dual ta’lim elementi qo‘llanilgan guruh talabalarining amaliy ko‘nikmalarni o‘zlashtirish darajasi an’anaviy guruhga nisbatan sezilarli darajada yuqori ekani aniqlandi.

Baholash mezonlari	An’ana viy guruh (%)	Dual ta’lim guruh (%)	O’sish ko‘rsatkichi
Amaliy muolajalarni to‘g‘ri bajarish	68.5%	91.2%	+22.7 %

“O‘ZBEKISTONDA UCHINCHI RENESSANS VA INNOVATSION JARAYONLAR JURNALI”

20-Sentyabr, 2026-yil

Baholash mezonlari	An'ana viy guruh (%)	Dual ta'lim guruhi (%)	O'sish ko'rsatkichi
Tibbiy hujjatlar bilan ishlash ko'nikmasi	62.0%	88.5%	+26.5 %
Muloqot va deontologiya (Soft Skills)	74.0%	94.0%	+20.0 %
Bitiruvdan so'ng darmon kasbiy moslashuv	55.0%	89.0%	+34.0 %

Data tahlili ko'rsatdiki, dual ta'lim modeli asosida o'qigan talabalarning 89% i o'qishni tugatgandan so'ng adaptatsiya davrisiz to'g'ridan-to'g'ri o'z ish faoliyatini samarali boshlay oladi. Bu ko'rsatkich an'anaviy guruhlarda atigi 55% ni tashkil etdi.

Dual ta'lim tizimining Jamoat salomatligi texnikumi misolidagi afzalliklari quyidagilarda namoyon bo'ldi:

- Talabalar uchun: Nazariy bilimlarni real bemorlar bilan ishlash jarayonida darmon mustahkamlash, zamonaviy tibbiy uskunalar bilan ishlashni o'rganish va mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lish.
- Tibbiyot muassasalari uchun: Tayyor, amaliyotni o'tagan va muassasa talablariga moslashgan yosh kadrlarga ega bo'lish.
- Texnikum uchun: Ta'lim sifatini oshirish va bitiruvchilarning bandligini kafolatlash.

MUHOKAMA (DISCUSSION)

Tibbiyot ta'limida dual ta'limni qo'llash boshqa sohalarga qaraganda o'ziga xos murakkabliklarga ega. Tibbiyotda xatolikka yo'l qo'yib bo'lmasligi sababli, dual ta'limda talabani klinikaga kiritish jarayoni qat'iy nazorat va superviziyani talab qiladi.

Zomin Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi tajribasi shuni ko'rsatadiki, dual ta'limni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun quyidagi omillar muhim:

1. Murabbiylik (Mentorship) institutini rivojlantirish: Shifoxona va poliklinikalardagi tajribali amaliyotchi hamshira va shifokorlarni talabalarga biriktirish hamda ularni rag'batlantirish mexanizmini yaratish.
2. O'quv reja va dasturlarni uzviylashtirish: Texnikumdagi nazariy darslar bilan tibbiyot muassasalaridagi amaliy mashg'ulotlar jadvalini o'zaro moslashtirish.
3. Huquqiy-me'yoriy bazani takomillashtirish: Talabalarning amaliyot o'tash davridagi javobgarligi, mehnat muhofazasi va moddiy rag'batlantirilishi masalalarini aniq belgilab qo'yish.

XULOSA VA TAKLIFLAR (CONCLUSION)

Dual ta'lim tizimi Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumlarida ta'lim kalitini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiquvchi asosiy drayver hisoblanadi. U nazariya

20-Sentyabr, 2026-yil

va amaliyot o‘rtasidagi "uzilish"ni bartaraf etib, kadrlarning mehnat bozoriga tez va samarali moslashuvini ta‘minlaydi.

O‘tkazilgan tadqiqot natijalaridan kelib chiqqan holda quyidagi takliflar ilgari suriladi:

1. Jamoat salomatligi texnikumlari va hududiy Tibbiyot birlashmalari o‘rtasida uzoq muddatli va o‘zaro manfaatli dual ta‘lim shartnomalari modelini kengaytirish.
2. Amaliyot bazalarida talabalarining simulyatsion ko‘nikmalarini baholaydigan maxsus qiymat loyihalarini joriy etish.
3. Dual ta‘lim jarayoniga jalb qilingan muassasa tibbiyot xodimlarini (mentorlarni) pedagogik va metodik tayyorlash kurslarini tashkil etish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR (REFERENCES):

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 6-noyabrdagi "O‘zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta‘lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida"gi PF-6108-son Farmoni.
2. Abdullayeva Sh.A. Tibbiyot ta‘limida zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: "Yangi asr avlodi", 2022. – 180 b.
3. G‘ofurov B.T., Ismoilov M.H. Professional ta‘limda dual tizimni joriy etishning xalqaro tajribasi va O‘zbekiston amaliyoti. // "Ta‘lim va innovatsion tadqiqotlar" jurnali, 2023, №4, 45-51-b.
4. World Health Organization (WHO). Transforming and scaling up health professionals' education and training: World Health Organization guidelines. – Geneva: WHO Guidelines Approved by the Guidelines Review Committee, 2013.
5. Qosimov S.S. Jamoat salomatligini saqlashda o‘rta tibbiyot xodimlarining o‘rni va ularni tayyorlash muammolari. // "Tibbiyotda yangi kun" jurnali, 2021, №2 (34), 112-117-b.